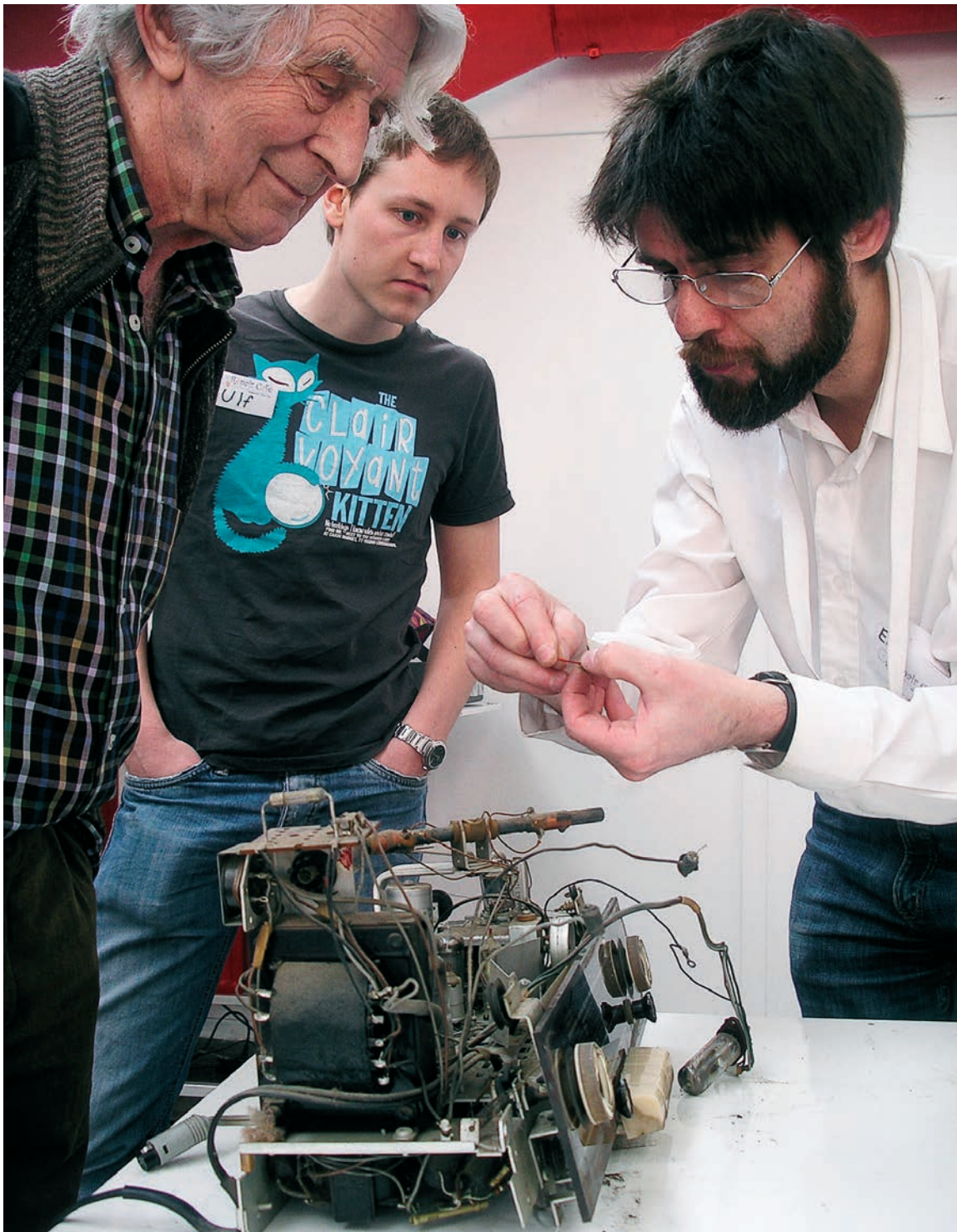

Leren repareren

Waarom weggooiën als je iets ook kunt repareren? In het Repair Café sleutelen experts aan oude pick-ups, ze stoppen sokken, en de eigenaars van de kapotte spullen kijken de kunst van hen af. Op bezoek in Delft, waar een buizenradio uit 1957 een tweede leven krijgt.

Tekst en foto's: **Eva Prins**

Erik van Mourik met de buizenradio van Piet van der Kruit

Het Repair Café in Delft zit op een prachtige locatie, hartje oude binnenstad, tegenover de Grote Kerk. In het monumentale pand was vroeger het postkantoor. Na vijf jaar leegstand zit er onder andere de Hypo kunstsupermarkt met lunchcafé. En elke vierde zaterdag van de maand wordt de lichte ruimte achter in het pand, waar vroeger de post werd gesorteerd, omgebouwd tot werkplaats voor het Repair Café.

Terwijl de reparateurs zich nog met hun gereedschap en kop koffie achter hun tafels installeren, staan er al vijf mensen te wachten tot het Repair Café om elf uur open gaat. Eén van hen is Piet van der Kruit (81). Hij heeft een bijzonder object bij zich: een oude buizenradio. Nog van voor de oorlog, zegt hij. Maar dat blijkt niet te kloppen. Hij is uit 1957, corrigeert reparateur Erik van Mourik (47) na een snelle zoekactie op zijn laptop. Daar vindt hij ook constructietekeningen van de radio. Handig, want het apparaat moet helemaal uit elkaar. De afstemknop werkt niet meer: de draad is gebroken, waardoor de radio niet meer van zender kan wisselen.

Cadeautje

Van Mourik is in het dagelijks leven *datarecovery engineer* en hier als computerreparateur. Maar bij gebrek aan computers stort hij zich nu op de buizenradio. Met zichtbaar plezier. 'Ik knutsel graag en ik ben opgegroeid met deze techniek. Mijn eerste schreden op het pad van electronica heb ik gezet door buizenradio's te slopen. Dit is een cadeautje.' Ook Van der Kruit straalt. 'Hier zijn ze er echt blij mee, geweldig toch?' Vroeger had je reparatiebedrijven in de stad, herinnert hij zich. 'Maar die zijn er niet meer. Voor mij is het nostalgie', zegt hij over de radio die hij een aantal

jaren terug op een rommelmarkt op de kop tikte. 'Het geluid klinkt heel anders, voller, dan die moderne apparaten van nu.' Aan de tafel naast Van Mourik heeft Ruud Luiten (48) inmiddels na lang prutsen een Ikea-bureaulampje op zonnecellen aan de praat gekregen. 'Ik ben er helemaal blij mee', zegt eigenares Tineke de Senerpont Domis (77). Het ding heeft misschien een paar euro gekost, maar wegdoen vond ze zonde. 'Ik ben nog in de oorlog opgegroeid. Het zit me in het bloed om niks weg te gooien.' Voorheen repareerde haar man alles wat kapotging, vertelt ze. Maar hij overleed twee jaar geleden, en sindsdien wist ze niet meer waar ze met dit soort klusjes terecht kon. Tot ze bij toeval het Repair Café ontdekte. 'Een fantastisch initiatief', vindt ze. Het Repair Café is bedacht en

ontwikkeld door Martine Postma (42). Zo'n vijf jaar geleden besloot Postma, toen journaliste, zich volledig te richten op duurzaamheid. In oktober 2009 organiseerde ze voor het eerst een Repair Café in een zaaltje in het Fijnhout Theater in Amsterdam.

Repareren verleerd

Tot Postma's verbazing was het gelijk een groot succes. 'We gingen om twaalf uur open en om half twaalf stonden er al mensen met volle tassen voor de deur.' Destijds voelde Postma 'een groot gevoel van urgentie'. Ze wilde meer doen dan alleen schrijven over duurzaamheid. Repareren leek haar een goed idee. Mensen zijn het repareren verleerd, had ze gemerkt. En laten repareren, als dat nog ergens kan, is duur. Weggooien en nieuw kopen – precies wat fabrikanten willen – is dan

Een klant kijkt toe hoe Henk-Jan Siemer haar kookwekker probeert te repareren.

makkelijker en goedkoper. Maar ook verspilling en slecht voor het milieu. Immers: dat afval moet verwerkt en kostbare grondstoffen en energie zijn nodig om nieuwe spullen te produceren. Het Repair Café biedt een alternatief voor nieuwkoop. Gereedschap is aanwezig, net als deskundige hulp voor wie zijn spullen wil leren repareren. 'Ik wil laten zien dat repareren veel makkelijker en leuker is dan mensen denken', zegt Postma. 'Hopelijk wordt repareren weer net zo gewoon als vroeger.' Met subsidie van onder meer de stichting Doen, het Agentschap NL en het VSB Fonds werkte Postma een projectplan uit. Inmiddels zijn er dertig Repair Cafés actief in heel Nederland, bijna twee keer zoveel als Postma had voorzien. Ook is er veel belangstelling uit het buitenland – tot Australië en Japan aan toe. De economisch slechte tijden helpen ongetwijfeld een handje bij dit succes.

Bovendien sluiten de Cafés volgens Postma goed aan bij de tijdgeest: steeds meer mensen maken zich zorgen om het klimaat én om de doorgeslagen individualisering. 'Het Repair Café is ook een hele concrete manier om het buurtgevoel te versterken. Daardoor slaat het aan bij zowel milieu- en consuminderders als bij buurtverenigingen en welzijnsstichtingen.'

Vrijwilligers

In Delft ontstond het idee voor een Repair Café min of meer gelijktijdig bij de sociaal-culturele stichting Hypo, de huurder van het voormalige postkantoor en initiatiefnemer van de kunstsupermarkt, en bij de lokale afdeling van Milieudefensie. Ze besloten de handen ineen te slaan. 'Zij hadden deze geweldige ruimte en wij veel vrijwilligers', zegt Ria van Oostveen (59), initiatiefneemster via Milieudefensie Delft. Zelf is ze vandaag gastvrouw, ontvangt de bezoekers en koppelt ze aan een reparateur. Ook zorgt ze voor spijs en drank.

Een apparaat afgeven en weggaan tot het is gemaakt, is niet de bedoeling, legt ze de bezoekers uit. De eigenaar wordt geacht mee te kijken, en als het even kan zelfs mee te helpen. Het gaat immers ook om het leren repareren. Daar staat tegenover dat de reparaties gratis zijn. De reparateurs doen het werk vrijwillig. Een bijdrage in de foienpot is natuurlijk welkom.

In Delft is aan reparateurs geen gebrek, alleen ontbreekt nog een naaister. Ook elektriciens blijven welkom. Dat geldt bijna overal, weet Martine Postma. 'Goede elektriciens zijn schaars.' Via bekenden, vrijwilligerscentrales, buurthuizen, handwerklieden, reïntegratieprojecten en scholen voor beroepsonderwijs lukt de meeste Repair Cafés echter wel voldoende reparateurs te vinden. Per slot van rekening gaat het meestal ook maar om één middag in de maand. Ook ruimte vinden is zelden een

probleem, weet Postma. Voor het Repair Café in Delft dreigt eind van dit jaar echter dakloosheid omdat verhuurder Vestia voor het voormalig postkantoor een commerciële huurder zegt te hebben gevonden. Daar legt stichting Hypo zich echter niet zomaar bij neer; binnen de gemeente wordt flink gelobbyd voor behoud van deze unieke plek in hartje binnenstad.

Dankbaar werk

Het Repair Café voorziet duidelijk in een behoefte. Om één uur, halverwege, staat de teller in Delft al op 23 bezoekers. Daarmee is het vandaag rustiger dan tijdens de eerste twee edities, toen er respectievelijk zeventig en zestig bezoekers kwamen, vertelt gastvrouw Ria van Oostveen. Een oorzaak is waarschijnlijk het stralend mooie voorjaarsweer. De terrassen zitten vol. Toch blijven er mensen binnen druppelen, met een lamp die het niet meer

Zelf een Repair Café opzetten

Om met een aantal mensen of een organisatie een Repair Café op te zetten, zijn onder meer ruimte, vrijwillige reparateurs en publiciteit nodig. En geld, bijvoorbeeld voor de huur, de aanschaf van materialen, catering, drukwerk enz. De Stichting Repair Café in Amsterdam geeft als indicatie zo'n 375 euro voor de eerste keer en zo'n 200 euro voor de volgende keren. Sommige Repair Cafés weten huur, materialen en drukwerk gratis of tegen gereduceerd tarief te krijgen, bijvoorbeeld via organisaties, particulieren, bedrijven of gemeenten die het initiatief een warm hart toedragen. De Amsterdamse stichting biedt ondersteuning bij het opzetten van een Repair Café. Er is onder andere een informatiepakket en een gedetailleerd draaiboek beschikbaar. Posters, flyers en een voorbeeldpersbericht zijn er ook. Voor een extra feestelijke start kan de Repairbus langskomen, met gereedschap en reparateurs. repaircafe.nl

doet, een cd-speler die overslaat, een step met een gebroken handvat.

Reparateur Ruud Luiten is de tel inmiddels kwijt. Na het Ikea-lampje kreeg hij onder andere nog een kapotte strijkbout en een oude föhn vol stof op zijn tafel. Nu is hij bezig de tuner/versterker en het cassetdeck van Karien Schilder (60) te testen. 'Beide zijn al meer dan dertig jaar oud', vertelt ze. Tot haar verbazing blijken ze het allebei nog te doen. 'Het probleem ligt waarschijnlijk bij de kabels in je huis', zegt Luiten. Hij legt uit hoe ze die kan controleren en eventueel (laten) repareren. Schilder vertrekt tevreden. 'Ik ben een heel stuk wijzer geworden.'

'Dit past helemaal in mijn straatje', zegt Luiten als hij even pauzeert in de zon op de aangrenzende binnenplaats. Net als collega-reparateur Van Mourik was ook hij een jongetje dat altijd zat te knutselen en te sleutelen. 'Ik repareer mijn hele leven al van alles voor iedereen. En ik kan ook niks weg gooien. Mijn schuur staat vol spullen die ik van overal mee naar huis sleep – soms tot ergernis van mijn vriendin.'

Luiten, software-ontwikkelaar bij een zorginstelling, was een van

de initiatiefnemers van Transition Town Delft. Dit staat echter op een laag pitje. Vrijwilligerswerk bij het Repair Café is voor hem een manier om zijn milieuidealen op een andere, heel concrete, manier vorm te geven; minder afval door hergebruik. 'En het is ook heel dankbaar werk', zegt hij. 'Het is prachtig om te zien hoe blij mensen soms naar huis gaan.'

Hij doet het weer!

Vandaag zijn het vooral oudere mensen met oude spullen die naar het Repair Café komen. Voor hen zijn repareren en zuinigheid nog vanzelfsprekend. De gemiddelde leeftijd van de twaalf reparateurs, op de naaister en de gastvrouw na allemaal mannen, ligt rond de vijftig. Technenuten zijn het, handige mannen die van knutselen houden. Van Mourik: 'We zijn allemaal hobbyisten.' Hebben ze even niks te doen, dan kijken ze mee bij een collega. Om te helpen, van elkaar te leren, om te geinen, maar vaak ook uit oprechte interesse en nieuwsgierigheid.

Vandaag trekt vooral de buizenradio die om half drie nog steeds op Van Mourik's tafel staat, veel bekijks. Eigenaar Piet van der Kruit is inmiddels de stad in

geweest om een nieuwe draad te kopen. Even voor sluitingstijd, heeft Van Mourik 'm erin en kan de radio weer in elkaar. 'Ik ga hier niet eerder weg dan dat ie het weer doet, hoor', grapt Van der Kruit die er vanochtend als eerste was. 'Natuurlijk doet hij het straks', zegt Van Mourik, 'Anders is het mijn eer te na.' Hij krijgt gelijk. Even na drieën, de ruimte is inmiddels weer leeg, draait de afstemknop weer en schalt Fleetwood Mac door de ruimte. Van Mourik wordt beloond met applaus. Van der Kruit verlaat glunderend het pand met de radio in zijn armen. 'Bedankt voor de gezellig dag', lacht hij. 'Ik heb genoten', antwoordt Van Mourik. Een collega reageert: 'Jij had ook de mooiste klus van vandaag.'

In de volgende Genoeg staat weer een reguliere aflevering van een reparatie door Repair Café.

